

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSSOR

Büntetőjog II.

Kriminológia Mesterszak

1. Határozza meg a büntetőjogi jogkövetkezmény fogalmát!

Btk. Indokolás: „A büntetés a bűncselekmény elkövetése miatt kiszabott, a bűncselekmény társadalomra veszélyességével arányban álló joghátrány”

2. A büntetőjogi szankció fogalmi elemei

- joghátrány (hátrányos jogkövetkezéssel jár)
- kizárólag bűncselekmény (ill. büntetendő cselekmény) miatt alkalmazható
- törvény írja elő
- kizárólag meghatározott cél elérése érdekében alkalmazható (Btk. 79. §: „A büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el.”)
- csak az állam arra feljogosított szerve alkalmazhatja (bírság, egyes intézkedéseket ügyész is – megrovás, pártfogó felügyelet)
- kényszerrel is érvényesíthető

3. Jellemezze a monista és a dualista szankciórendszert!

Monista: alap gondolata, hogy a bűnözés elleni harcban egyedüli eszköz a büntetés alkalmazása.

Dualista: a büntetések mellett az intézkedéseket is szabályozzák => a bcs. elkövetésére adott állami reakció nem épülhet csupán a cselekmény súlyához igazodó büntetésre, hanem az ítékezés során az elkövetőt is középpontba kell helyezni. Típusai: konjunktív dualista, alternatív dualista és dualista helyettesítő (szubsztitúciós) rendszer.

4. Milyen szankciórendszereket különböztetünk meg a büntetőjogi jogkövetkezmények meghatározási módja alapján?

Abszolút határozatlan, abszolút határozott, relatív határozott, relatív határozatlan szankciórendszer.

5. Jellemezze a magyar büntetőjogi szankciórendszert!

a. Dualista rendszer (büntetések és mellékbüntetések, valamint intézkedések)

A büntetések és intézkedések eltérő vonásai

- jogi természet és tartalom: a büntetés arányos, megtorló reakció, az intézkedés megelőző, védelmi reakció
- büntetés csak **bűncselekmény miatt, büntethető elkövetővel szemben** alkalmazható, az intézkedés **formálisan jogellenes**, diszpozíciószerű cselekmény miatt is
- büntetések esetén a generális és a speciális prevenció egyaránt cél, az intézkedéseknél a speciális prevenció hangsúlyos
- a büntetésekhez kapcsolódhatnak a büntetett előlethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények, az intézkedéshez nem

b. Relatív határozott rendszer

- meg van határozva az adott bűncselekményre kiszabható szankció neve;
- illetve szabadságvesztés esetén annak alsó illetve felső határa (ha az alsó határ nincs meghatározva a Btk. Különös Részében, akkor az általános minimum az irányadó)

c. A magyar büntetőjog a fiatalkorúak büntetőjoga vonatkozásában eltérő szabályozást tartalmaz

6. Melyek a Btk. szerint a büntetések, a mellékbüntetések és intézkedések?

Büntetések (Btk. 33. §)		Intézkedések (Btk. 63. §)
Büntetések	Mellékbüntetések	
1. Szabadságvesztés	1. Közügyektől eltiltás	1. Megrovás
2. Elzárás		2. Próbára bocsátás
3. Közérdekű munka		3. Pártfogó felügyelet
4. Pénzbüntetés		4. Elkobzás
5. Foglalkozástól eltiltás		5. Vagyonek kobzás
6. Járművezetéstől eltiltás		6. Elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele
6. Kitiltás		7. Kényszergyógykezelés
7. Sportrendezvények látogatásától való eltiltás		8. A jogi személyekkel szemben alkalmazható intézkedések
8. Kiutasítás		+1 Javítóintézeti nevelés (Btk. 120-122. §)

7. Mikor szabhat ki a bíróság szabadságvesztés helyett más büntetést?

Kiseb tárgyi súlyú bűncselekmények esetében (ha a bűncselekmény büntetési tételének felső határa háromévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb) Btk. 33. § (4) bek.

8. A szabadságvesztés-büntetés két változata

Életfogytig vagy határozott ideig tartó szabadságvesztés.

9. Határozza meg a határozott ideig tartó szabadságvesztés generális minimumát és generális maximumát!

min. 3 hónap, max. 20 év, bünszervezetben, különös vagy többszörös visszaesőként történő elkövetés, továbbá halmazati vagy összbüntetés esetén 25 év

10. Tarthat-e ténylegesen életfogytig az életfogytig tartó szabadságvesztés?

A bíróság a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét ítéletében kizárhatja; erre a törvényben taxatív felsorolt bűncselekmények esetében van lehetőség (pl. népirtás; emberölés súlyosabban minősülő esetei, terrorcselekmény) ill. ki KELL zárni, ha az elítélt erőszakos többszörös visszaeső, vagy ha a tv-ben meghatározott bűncselekményeket bünszervezetben követte el

Ha a bíróság életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét nem zárja ki, annak legkorábbi időpontját legalább huszonöt, legfeljebb negyven évben állapítja meg. A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját években kell meghatározni. Életfogytig tartó szabadságvesztés esetén a feltételes szabadság tartama legalább tizenöt év.

11. Milyen büntetés-végrehajtási intézetekben kerülhet sor a szabadságvesztés végrehajtására?

Fegyház, börtön, fogház.

12. Az elzárás büntetés tartama

legrövidebb tartama öt, leghosszabb tartama kilencven nap

13. A közérdekű munka jellemzői.

A köz érdekében, ingyenesen, a társadalom felé jóvátételi szándékkal végzett meghatározott munka (olyan munka végzése határozható meg, amelyet az elítélt egészségi állapotára, képzettségére figyelemmel előreláthatóan képes elvégezni). A munka jellegét (pl. fizikai munka, betegápolás) a bíróság határozza meg ügydöntő határozatában. A munkavégzés konkrét helyét a pártfogó felügyelő jelöli ki. A közérdekű munka végrehajtásáról a pártfogó felügyelői szolgálat gondoskodik.

Végrehajtása nem folyamatosan, hanem megszakításokkal történik (hetente legalább 1 napon, a heti pihenőnapon vagy szabadidejében)

A munkát az elítélt díjazás nélkül végzi, munkaviszony nem keletkezik.

A közérdekű munka tartama: órákban kell meghatározni (min. 48, max. 312 óra)

14. Mi a jogkövetkezménye annak, ha a közérdekű munka-büntetésre ítélt önhibából nem tesz eleget munkavégzési kötelezettségének?

Btk. 48. § Ha az elítélt a számára meghatározott munkát önhibájából nem végzi el, a közérdekű munkát vagy annak hátralévő részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

A közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztést büntetés-végrehajtási intézetben, fogház fokozatban kell végrehajtani.

A közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés három hónapnál rövidebb is lehet.

15. Határozza meg a napi tételes pénzbüntetés lényegét! Milyen két fázisban kerül sor a pénzbüntetés kiszabására?

1. a bíróság először megállapítja az elkövetett bűncselekmény súlyához igazodó napi tételek számát (min. 30, max. 540 napi tétel),

2. majd a bűnelkövető vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz és életviteléhez mérten az egy napi tételnek megfelelő összeget (min. 1.000 Ft, max. 500.000 Ft.)

A kiszabott pénzbüntetés a napi tételek számának és egy napi tétel összegének a szorzata.

A bíróság ítéletében - az elkövető vagyoni, jövedelmi viszonyaira tekintettel - rendelkezhet úgy, hogy az elkövető a pénzbüntetést legfeljebb két éven belül havi részletekben fizetheti meg.

16. Melyek a pénzbüntetés kötelező alkalmazásának törvényi feltételei?

- *Az elkövető a bűncselekményt haszonszerzés céljából követte el,*
- *emiatt határozott tartamú szabadságvesztésre ítélték*
- *és megfelelő jövedelme vagy vagyona van.*

17. Mi a jogkövetkezménye annak, ha az elítélt a pénzbüntetést nem fizeti meg?

Btk. 52. § A pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni. (végrehajtási fokozata: fogház; de ha szv. mellett szabták ki, annak végrehajtási fokozatához igazodik). A pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés három hónapnál rövidebb is lehet.

18. Sorolja fel a foglalkozástól eltiltás lehetséges eseteit!

Foglalkozásától azt lehet eltiltani, aki a bűncselekményt

- *szakképzettséget igénylő foglalkozása szabályainak megszegésével követi el*
- *foglalkozásának felhasználásával, szándékosan követi el*

A nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény elkövetőjét, ha a bűncselekményt tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére követte el, végleges hatállyal el kell tiltani bármely olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll.

A kiskorú veszélyeztetése bűncselekmény elkövetőjét el kell tiltani bármely olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll. Különös méltánylást érdemlő esetben a foglalkozástól eltiltás kötelező alkalmazása mellőzhető.

19. Sorolja fel a járművezetéstől eltiltás bírói értékelésén alapuló, illetve kötelező eseteit!

Bírói értékelésén alapuló esetei:

A járművezetéstől azt lehet eltiltani,

- a) *aki az engedélyhez kötött járművezetés szabályainak megszegésével követi el a bűncselekményt,*
- b) *vagy bűncselekmények elkövetéséhez járművet használ.*

Kötelező esetei:

A járművezetéstől el kell tiltani azt, aki járművezetés ittas állapotban vagy járművezetés bódult állapotban bűncselekményt követ el. Különös méltánylást érdemlő esetben a járművezetéstől eltiltás kötelező alkalmazása mellőzhető.

20. Melyek a kitiltás alkalmazásának feltételei?

két konjunktív feltétel:

1. törvényben meghatározott esetekben alkalmazható

- *általános részben (pl. bünszervezetben való elkövetés)*
- *különös részben (pl. garázdaság, kuruzslás)*

2. a közérdeket veszélyezteti az elkövető meghatározott helyeken való tartózkodása (bírói mérlegelést igényel)

21. Melyek a sportrendezvények látogatásától való eltiltás alkalmazásának feltételei?

Az elkövető a bűncselekményt

- *a sportrendezvényen való részvétel,*
 - *az odamenetel*
 - *vagy az onnan történő távozás során*
- a sportrendezvénnyel összefüggésben kövesse el.*

22. Mely elkövetővel szemben alkalmazható a kiutasítás?

A kiutasítás alkalmazásának általános feltételei:

- *nem magyar állampolgár elkövető,*
- *persona non grata – az elkövetőnek az országban tartózkodása nem kívánatos.*

23. Határolja el a főbb ismérvek alapján a kiutasítást a kitiltástól!

Közös vonások:

- *mindkettő jogfosztó-jogkorlátozó jellegű büntetés,*

- mindkettő tartalma az elítéltnak meghatározott helyről, illetve területről való eltávolítása,
- alkalmazhatóak más büntetéssel együtt és önállóan is.

Elhatároló ismérvek:

Kitiltás	Kiutasítás
a kitiltás egy vagy több településről vagy egy település, illetve az ország meghatározott részéből történik,	a kiutasítás az ország egész területéről,
a kitiltás bárkivel szemben alkalmazható,	a kiutasítás csak nem magyar állampolgárral szemben,
a kitiltás vonatkozásában ilyen korlát nem érvényesül,	a kiutasítás mellett közérdekű munka vagy pénzbüntetés nem szabható ki,
a kitiltás csak határozott ideig tartó lehet,	a kiutasítás végleges hatályú is,
a kitiltás egytől öt évig terjedhet,	a határozott ideig tartó kiutasítás egytől tíz évig,
kitiltás csak a törvényben meghatározott esetekben alkalmazható,	a kiutasítás főszabályként bármely bűncselekményhez kapcsolódhat

24. Milyen speciális rendelkezések vonatkoznak a határázár tiltott átlépése, a határázár megrongálása, valamint a határázárrel kapcsolatos építési munkák akadályozása bűncselekmények esetében a kiutasítás szabályozására?

2015. évi CXL. törvény vezette be.

„Btk. 60. § (2a) A határázár tiltott átlépése (Btk. 352/A. §), a határázár megrongálása (Btk. 352/B. §), valamint a határázárrel kapcsolatos építési munka akadályozása (Btk. 352/C. §) esetén kiszabott végrehajtandó szabadságvesztés mellett, valamint a 85. § (1a) bekezdésben meghatározott esetben a kiutasítás nem mellőzhető. Amennyiben a kiutasítás határozott ideig tart, annak tartama a kiszabott szabadságvesztés tartamának kétszerese, de legalább két év. A kiutasítás tartamát években, hónapokban és napokban is meg lehet állapítani.”

25. A közügyektől eltiltás alkalmazásának törvényi feltételei, kihatása és tartama

Jogfosztó-jogkorlátozó mellékbüntetés.

Az elítélt bizonyos meglévő jogait (pl. választójog) tisztségét, tagságát, állását, katonai rendfokozatát, kitüntetését elveszíti, illetve ilyet a közügyektől eltiltás tartama alatt sem szerezhet.

Alkalmazásának három feltétele:

- szándékos bűncselekmény elkövetése
- végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása (objektív feltétel),
- méltatlanság a közügyekben részvételre (mérlegelést igénylő feltétel)

Időtartama: csak határozott idejű lehet: 1-10 év

26. Sorolja fel az intézkedések és a büntetések közös és eltérő jellemzőit!

Közös sajátosságok:

- malum, joghátrány vagy joghátránnyal való fenyegetés,
- a nulla poena sine lege elv az intézkedéseknél is érvényesül,
- diszpozíciószerű cselekmény az alkalmazás előfeltétele,
- közös cél a társadalom védelme és a speciálprevenció,
- bíróság alkalmazza (kivéve megrovás, pártfogó felügyelet).

Eltérő vonások:

- jogi természet és tartalom: a büntetés tett- és bűnösség adekvát, arányos, megtorló reakció, az intézkedés megelőző védelmi reakció,
- büntetés csak bűncselekmény elkövetése miatt, büntethető elkövetővel szemben alkalmazható, intézkedés formálisan jogellenes, diszpozíciószerű cselekmény miatt is,
- a büntetések jellemzően határozott tartamúak, az intézkedések körében gyakoribb a tartam határozatlansága,
- büntetések esetén a generális és a speciális prevenció egyaránt cél, az intézkedéseknél a speciális prevenció hangsúlyos,
- a büntetésekhez kapcsolódhatnak a büntetett előélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények, az intézkedés alkalmazása nem jelent büntetett előéletet.

27. Csoportosítsa az intézkedéseket!

Természetes személlyel szemben alkalmazható intézkedések		Jogi személlyel szemben alkalmazható intézkedések
Csak fiatalkorú elkövetővel szemben	Felnőtt és fiatalkorú elkövetővel szemben is	
javitóintézeti nevelés	megrovás próbára bocsátás jóvátételi munka pártfogó felügyelet elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele elkobzás vagyonelkobzás kényszergyógykezelés	a jogi személy megszüntetése tevékenységének korlátozása pénzbírság

Az alkalmazás célja, tartalma:

- nevelő jellegű intézkedések (megrovás, próbára bocsátás, javítóintézeti nevelés)
- nevelő és biztonsági jellegű intézkedések (pártfogó felügyelet)
- nevelő és reparációs jellegű intézkedések (jóvátételi munka)
- biztonsági jellegű intézkedések (elkobzás, elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele)
- vagyoni jellegű intézkedés (vagyonelkobzás)
- gyógyító jellegű intézkedés (kényszergyógykezelés)

Szabadságelvonással járó/nem járó intézkedések:

- szabadságelvonással járó intézkedések (kényszergyógykezelés)
- szabadságelvonással nem járó intézkedések (megrovás, próbára bocsátás, stb.)

Perszonális/tárgyi intézkedések:

- perszonális intézkedések (pl.: megrovás)
- tárgyi intézkedések (pl.: elkobzás)

Az intézkedés alkalmazására jogosult:

- ügyész (megrovás, pártfogó felügyelet)
- bíróság (valamennyi intézkedés)

Az intézkedés önálló vagy járulékos alkalmazása

- önállóan, büntetés helyett alkalmazható intézkedések (megrovás, próbára bocsátás, jóvátételi munka, kényszergyógykezelés)

- önállóan és büntetés vagy intézkedés mellett is alkalmazható intézkedések (elkobzás, vagyonekobzás, elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele)
- büntetés, illetve intézkedés mellett alkalmazható intézkedés (pártfogó felügyelet)

28. Mikortól hatályos, mely törvény tartalmazza a jogi személlyel szemben alkalmazható intézkedéseket?

A 2001. évi CIV. törvény és a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépése napján lépett hatályba (2004. május 1.)

29. Milyen intézkedéseket lehet a jogi személyekkel szemben alkalmazni?

2001. évi CIV. tv. 3. §

a jogi személy megszüntetése, tevékenységének korlátozása, pénzbírság

30. Mely hatóságok alkalmazhatják, és mit fejez ki a megrovás alkalmazása?

Bíróság, ügyész;

Btk. 64.§ (2) A megrovással a hatóság a rosszallását fejezi ki, és az elkövetőt felhívja, hogy a jövőben tartózkodjék bűncselekmény elkövetésétől.

31. A pártfogó felügyelet elrendelésének kötelező és lehetséges esetei, valamint a magatartási szabályok köre.

Elrendelhető:

- a feltételes ügyészi felfüggesztés tartamára,*
- a feltételes szabadság tartamára,*
- a próbára bocsátás próbaidejére,*
- a jóvátételi munka előírása mellett,*
- a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaidejére*

ha annak eredményes elteltéhez az elkövető rendszeres figyelemmel kísérése szükséges

Kötelező esetei:

- *életfogytig tartó szabadságvesztésből való feltételes szabadságra bocsátás*
- *visszaeső feltételes szabadságra bocsátása, vagy szabadságvesztése végrehajtásának felfüggesztése*
- *fiatalkorú elkövető*

Általános magatartási szabályok:

A pártfogolt általános magatartási szabályként köteles

- *a jogszabályban és határozatban előírt magatartási szabályokat megtartani,*
- *a pártfogó felügyelővel rendszeres kapcsolatot tartani*
- *részére az ellenőrzéshez szükséges felvilágosítást megadni*

Külön magatartási szabályok (Btk. 71.§ (1) – példálózó jellegű felsorolás)

32. Melyek minősülnek a Btk. alapján elkobzás alá eső dolognak?

- *a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használt vagy arra szánt dolog*
- *ami a bűncselekmény elkövetése útján jött létre*
- *amelyre a bűncselekményt elkövették, vagy amit a bűncselekmény befejezését követően annak elszállítása céljából használtak*
- *amelynek birtoklása a közbiztonságot veszélyezteti, vagy jogszabályba ütközik*
- *sajtótermék, amelyben a bűncselekmény megvalósult*

33. Melyek az elkobzás alkalmazásának akadályai?

- a jóhiszemű tulajdonos védelme
- az elkobzás elévülése
- vagyonekobzás alkalmazása

34. Mely esetekben kell vagyonekobzást elrendelni?

Vagyonekobzást kell elrendelni:

- a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyona, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett
- az ennek helyébe lépő vagyona
- arra a vagyona, amelyet a bűncselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételek biztosítása végett szolgáltatott vagy arra szántak
- arra a vagyona, amely az adott vagy ígért vagyoni előny tárgya volt
- arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő, a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett vagyona is, amellyel más gazdagodott

Az ellenkező bizonyításáig vagyonekobzás alá eső vagyonnak kell tekinteni, és vagyonekobzást kell elrendelni arra a vagyona, amelyet az elkövető

- a) bünszervezetben való részvétele,
- b) a kábítószer forgalomba hozatala, illetve az azzal való kereskedés elkövetésének,
- c) az üzletszerűen vagy bünszövetségben elkövetett embercsempészség elkövetésének ideje alatt szerzett.

Az ellenkező bizonyításáig vagyonekobzás alá eső vagyonnak kell tekinteni, és vagyonekobzást kell elrendelni arra a vagyona is, amelyet a 74/A § (2) bekezdésében felsorolt bűncselekmények elkövetője a büntetőeljárás megindítását megelőző öt évben szerzett, ha a vagyon, illetve az elkövető életvitele az igazolható jövedelmi viszonyaihoz, személyi körülményeihez képest különösen aránytalan.

35. Sorolja fel a kényszergyógykezelés alkalmazásának négy konjunktív feltételét!

1. Az elkövető elműködésének kóros állapota miatt nem büntethető.
2. Személy elleni erőszakos vagy közveszélyt okozó büntetendő cselekmény elkövetése.
3. Bűnisméltés veszélye.
4. Az elkövető büntethetősége esetén egy évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést kellene kiszabni.

36. Melyek azok a tényezők, amelyeket a jogalkalmazónak a büntetés kiszabása során figyelembe kell vennie?

1. A büntetés célja
2. A törvényben meghatározott keretek
3. A bűncselekmény tárgyi súlya (=társadalomra veszélyessége)
4. A bűnösség foka
5. Az elkövető társadalomra veszélyessége
6. Az egyéb enyhítő és súlyosító körülmények

37. Mi a büntetés célja?

Btk. 79. § A büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el.

38. Melyek a büntetés kiszabásának elvei?

- a konkrét értékelés elve
- a relatív értékelés elve

- a minőségi értékelés elve
- a kétszeres értékelés tilalma
- a bűncselekmény törvényi tényálláson kívül eső következményeinek értékelése (akkor is értékelésre kerülhet, ha arra az elkövető szándéka nem terjedt ki)

39. Az egyéb enyhítő és súlyosbító körülmények rendszere.

Bkv. 56.

40. A középértékes büntetés.

Btk. 80. § (2)

Határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó. A középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele.

Általános eset: a büntetési tétel alsó határa + a felső és az alsó határ közötti különbözet fele (pl. szexuális erőszak: 2-8 év; $2 + ((8-2)/2) = 2 + (6/2) = 2+3=5$ év)

Speciális eset: ha a Különös Részi büntetési tétel a tv. alapján emelendő, azt figyelembe kell venni (pl. többszörös visszaeső elkövető: a felső határ a felével emelkedik: szexuális erőszak: 8 év helyett $8 + (8/2) = 8+4=12$

Tehát: $2 + ((12-2)/2) = 2 + (10/2) = 2+5=7$ év

41. A halmazati büntetés főbb szabályai.

Halmazati büntetés (Btk. 81. §):

Ha az elkövető egy vagy több cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és azokat egy eljárásban bírálják el, egy büntetést kell kiszabni a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények büntetési tételei közül a legsúlyosabbnak az alapulvételével.

DE! ha a cselekmények közül legalább kettőre **határozott idejű szabadságvesztést** rendel alkalmazni a törvény:

- a legsúlyosabb büntetési tétellel fenyegetett bűncselekményre előírt büntetési tételkeret felső határa a **felével emelkedik**
- de **nem érheti el** az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát
- **ÉS** nem haladhatja meg a 25 évet

Tehát: egy 3 és egy 5 évig terjedő szv-sel büntethető bcs. esetén:

$5 + (5/2) = 5+2,5=7,5$ ez $< 3+5$, és < 25 .

DE egy 2 évi és 5 évi szv-sel fenyegető bcs. esetén: $7,5 > 2+5 \Rightarrow$ nem haladhatja meg a 7 évet

speciális szabály: („három csapás”) **Ennek a rendelkezésnek alaptörvény-ellenességét a 23/2014. (VII.15.) AB határozat kimondta és hatálybalépésére visszaható hatállyal megsemmisítette.**

ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül **legalább 3** különböző időpontokban elkövetett befejezett személy elleni erőszakos bűncselekmény (459.§ (1) 26. pontban meghatározott)

- a legsúlyosabb büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik
- ha meghaladná a 20 évet VAGY valamelyik életfogytig tartó szabadságvesztéssel is fenyegetett \Rightarrow életfogytig tartó szabadságvesztést **KELL** kiszabni

42. Az összbüntetés főbb szabályai.

Alkalmazásának feltételei:

- az elkövetővel szemben több, jogerős ítélet van érvényben;

- az ítéleteket ugyanaz vagy különböző bíróság, de különböző eljárások során hozta meg;
- olyan bűncselekmények miatt, amelyek mindegyikét a legkorábban hozott ítélet kihirdetését megelőzően kerültek elkövetésre;
- az ítéletek mindegyike határozott ideig tartó, végrehajtandó szabadságvesztés-büntetésről rendelkezik;
- melyeket még nem hajtottak végre vagy folyamatosan hajtanak végre.

Nem foglalható összbüntetésbe

- a korábban már összbüntetésbe foglalt büntetés,
- a pénzbüntetés és a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés.

Az összbüntetés tartamát úgy kell meghatározni, mintha halmazati büntetést szabnának ki.

Az összbüntetés tartamának azonban el kell érnie a legsúlyosabb büntetésnek és a rövidebb büntetés vagy büntetések egyharmad részének összegeként számított tartamot, de nem haladhatja meg a büntetések együttes tartamát.

Különböző fokozatban végrehajtandó szabadságvesztések összbüntetésbe foglalása esetén végrehajtási fokozatként a legszigorúbbat kell meghatározni.

Ha a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nem kizárt, annak legkorábbi időpontját a legszigorúbb rendelkezés alapján kell meghatározni. Nem bocsátható feltételes szabadságra az elítélt az összbüntetésből, ha bármelyik szabadságvesztés esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége kizárt.

43. A büntetés enyhítésének fajtái és szabályai a hatályos Btk-ban

Általános szabály: 82. § (1) A büntetési tételnél enyhébb büntetés szabható ki, ha annak legkisebb mértéke a büntetés kiszabásának elveire figyelemmel túl szigorú lenne.

Többfokozatú rendszer:

- egyfokú enyhítés
- kétfokú enyhítés
- korlátlan enyhítés

egyfokú enyhítés: (Btk. 82.§ (2) bek.)

ha a büntetési tétel alsó határa

- 10 évi szabadságvesztés – ehelyett legkevesebb 5 évi szabadságvesztés;
- 5 évi szabadságvesztés – ehelyett legkevesebb 2 évi szabadságvesztés;
- 2 évi szabadságvesztés – ehelyett legkevesebb 1 évi szabadságvesztés;
- 1 évi szabadságvesztés – ehelyett rövidebb tartamú szabadságvesztés, vagy szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka vagy pénzbüntetés, illetve e büntetések egymás mellett is kiszabhatóak.

kétfokú enyhítés: (Btk. 82.§ (4) bek.)

lehetőség van egy újabb büntetési tételkerettel lejjebb lépni, DE

- csak kísérlet és bűnsegély esetén
- feltéve, ha az egyfokú enyhítés eredményeként meghatározott büntetés is túl szigorú lenne

korlátlan enyhítés (Btk. 82.§ (5) bek.)

- csak a Btk. kifejezett rendelkezése esetén [pl. Btk. Általános Rész: alkalmatlan kísérlet (Btk. 10. § (3)); Btk. Különös Rész: tartási kötelezettség elmulasztása (Btk. 212. § (3))]
- bármely büntetési nem legkisebb mértéke is kiszabható

44. Hasonlítsa össze a próbára bocsátást és a büntetés végrehajtásának felfüggesztését!

	<i>Próbára bocsátás</i>	<i>A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése</i>
<i>Jogintézmény jellege</i>	<i>Intézkedés - a bíróság a bűncselekmény elkövetését, az elkövető büntetőjogi felelősségét megállapítja, de a büntetés kiszabását próbaidőre elhalasztja.</i>	<i>A feltételes elítélésnek a büntetés kiszabása során alkalmazható formája - a bíróság kiszabja a büntetést, de annak azonnali végrehajtásától meghatározott ideig eltekint</i>
<i>Alkalmazásának feltétele</i>	<ul style="list-style-type: none"> • az elkövetett bűncselekmény vétség, vagy olyan bűntett, melynek büntetési tétele a 3 évi szabadságvesztést nem haladja meg • ha alaposan feltehető, hogy a büntetés célja intézkedés alkalmazásával is elérhető 	<ul style="list-style-type: none"> • a 2 évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtása próbaidőre felfüggeszthető, • ha (különösen az elkövető személyi körülményeire figyelemmel) alaposan feltehető, hogy a büntetés célja annak végrehajtása nélkül is elérhető. • határozat tiltott átlépése, határozat megrongálása, határozattal kapcsolatos építési munkák akadályozása bűncselekmények esetén az öt évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtása próbaidőre felfüggeszthető. (2015. szept. 15-től hatályos!)
<i>Alkalmazását kizáró okok</i>	<i>Nem bocsátható próbára</i> <ul style="list-style-type: none"> • a visszaeső, • aki a bcs-t bünszervezetben követte el, • aki a szándékos bcs-t végrehajtandó szv-re ítéltése után, a végrehajtás befejezése előtt követte el, • aki a szándékos bcs-t a szv felfüggesztésének próbaideje alatt követte el. 	<i>A szv. végrehajtása nem függeszthető fel, ha az elkövető</i> <ul style="list-style-type: none"> • többszörös visszaeső, • a bcs-t bünszervezetben követte el, • a szándékos bcs-t a szv. végrehajtásának befejezése előtt • vagy felfüggesztésének próbaideje alatt követte el.
<i>Próbaidő tartama</i>	<i>1 évtől 3 évig terjedhet</i>	<ul style="list-style-type: none"> • 1 évtől 5 évig terjedhet, de a kiszabott szv-nél rövidebb nem lehet • határozat tiltott átlépése, a határozat megrongálása, valamint a határozattal kapcsolatos építési munka akadályozása esetén a próbaidő tartama 2 évtől 10 évig terjedhet, de nem lehet rövidebb az ezen bűncselekmények miatt kiszabott kiutasítás tartamánál. (2015. szept. 15-től hatályos!)
<i>A próbaidő „eredményes” leteltének jogkövetkezménye</i>	<i>az elkövető büntethetősége megszűnik</i>	<i>a kiszabott szv. végrehajthatósága megszűnik</i>
<i>A próbaidő „sikertelenségének” feltételei és jogkövetkezménye</i>	<i>A p.b.-t meg kell szüntetni, és büntetést kell kiszabni, ha</i> <ul style="list-style-type: none"> • a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt – akár a próbaidő eltelte után – elítélik, vagy • a próbára bocsátás előtt elkövetett bűncselekmény miatt a próbaidő alatt elítélik • a próbára bocsátott a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegi, 	<i>A felfüggesztett szv-t végre kell hajtani, ha</i> <ul style="list-style-type: none"> • kizáró ok ellenére rendelték el • az elkövetőt a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik, • ha a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegi

45. A visszaeső, a különös visszaeső, a többszörös visszaeső és az erőszakos többszörös visszaeső fogalma.

Btk. 459. §

31. visszaeső a szándékos bűncselekmény elkövetője, ha korábban szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, és a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb bűncselekmény elkövetéséig három év még nem telt el;

a) különös visszaeső az a visszaeső, aki mindkét alkalommal ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekményt követ el;

b) többszörös visszaeső az, akit a szándékos bűncselekmény elkövetését megelőzően visszaesőként végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, és az utolsó büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől a szabadságvesztéssel fenyegetett újabb bűncselekmény elkövetéséig három év még nem telt el;

c) erőszakos többszörös visszaeső az a többszörös visszaeső, aki mindhárom alkalommal személy elleni erőszakos bűncselekményt követ el;

Visszaeső

- szándékos bűncselekményt követett el
- korábbi cselekménye is szándékos bűncselekmény volt
- emiatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, vagy a szabadságvesztés végrehajtását részben felfüggesztették
- a büntetés kitöltésétől vagy végrehajthatósága megszűnésétől az újabb bűncselekmény elkövetéséig 3 év még nem telt el

Különös visszaeső

- visszaesés feltételei
- +
- mindkét alkalommal ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekményt követett el

Többszörös visszaeső

- visszaesés feltételei
- +
- előző alkalommal már mint visszaesőt ítélték végrehajtandó szabadságvesztésre
- az újabb szándékos bűncselekménye szabadságvesztéssel fenyegetett

Erőszakos többszörös visszaeső

- többszörös visszaesés feltételei
- +
- mindhárom alkalommal a Btk. 137. § 17. pontban meghatározott személy elleni erőszakos bűncselekményt követett el

46. Büntetőjogi szigorító jogkövetkezmények a különös és többszörös visszaesőkkel szemben

Különös visszaesők esetében alkalmazható jogkövetkezmények:

- a büntetési tételkeret felső határa a felével emelkedik, de nem haladhatja meg a 25 évet
- a büntetés csak különös méltánylást érdemlő esetben enyhíthető
- a vétség miatt kiszabott szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani
- a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés 3/4 részének kitöltését követő nap
- a pártfogó felügyelet elrendelése esetükben kötelező
- próbára nem bocsátható, jóvátételi munka nem alkalmazható vele szemben
- a tevékeny megbánás alkalmazására nincs lehetőség

Többszörös visszaesők esetében alkalmazható jogkövetkezmények:

- a büntetési tételkeret felső határa a felével emelkedik, de nem haladhatja meg a 25 évet
- a büntetés csak különös méltánylást érdemlő esetben enyhíthető
- a vétség miatt kiszabott szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani
- a 2 évi vagy annál hosszabb tartamú szabadságvesztést fegyházban kell végrehajtani
- a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja a büntetés 3/4 részének kitöltését követő nap
- nem bocsátható feltételes szabadságra, ha a szv-t fegyház fokozatban kell végrehajtani
- különös méltánylást érdemlő esetben sem bocsátható feltételes szabadságra a büntetés felének letöltése után
- a pártfogó felügyelet elrendelése esetükben kötelező
- próbára nem bocsátható, jóvátételi munka nem alkalmazható vele szemben
- nem függeszthető fel a szabadságvesztés büntetés végrehajtása
- a tevékeny megbánás alkalmazására nincs lehetőség

47. Büntetőjogi szigorító jogkövetkezmények az erőszakos többszörös visszaesőkkel szemben.

- a büntetési tételkeret felső határa a kétszeresére emelkedik; ha a 20 évet így meghaladja, vagy a bcs. életfogytig tartó szv-sel is büntethető => életfogytig tartó szv.-t **KELL** kiszabni
- a vétség miatt kiszabott szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani
- a 2 évi vagy annál hosszabb tartamú szabadságvesztést fegyházban kell végrehajtani **KIZÁRT** az esetükben
- a próbára bocsátás,
- a feltételes szabadságra bocsátás alkalmazása,
- a szabadságvesztés felfüggesztése,
- a büntetés enyhítése még különös méltánylást érdemlő esetben is (kiv. korlátlan enyhítés)
- a legfeljebb három évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény esetén szabadságvesztés helyett egy vagy több más büntetést kiszabásának lehetősége
- a tevékeny megbánás alkalmazása

48. Büntetőjogi szigorító jogkövetkezmények a bűnszervezetben történő elkövetés esetén.

- a büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik (DE max. 25 év)
- kitiltás alkalmazható
- a büntetés végrehajtása nem függeszthető fel
- próbára nem bocsátható
- jóvátételi munka nem írható elő
- feltételes szabadságra nem bocsátható
- fegyházban kell végrehajtani a szabadságvesztést, ha két évi vagy ennél hosszabb tartamú
- vagyonekobzást kell alkalmazni arra a vagyonra, amelyet az elkövető a bűnszervezetben való részvétele idején szerzett (kiv, aminek törvényes eredetét bizonyítani tudja)
- az elkobzástól méltányosságból nem lehet eltekinteni
- ha méltatlanság miatt a foglalkozása gyakorlásától végleges hatállyal eltiltották, ez alól nem mentesíthető

49. A mentesítés hatálya és a büntetett előélethez fűződő hátrányok alóli mentesítés (rehabilitáció) módjai, formái.

A mentesítés célja, hogy az elítélt azon hátrányos következmények alól mentesüljön, amelyeket jogszabály fűz az elítéléshez. (A büntetőjogon kívüli hátrányos jogkövetkezmények alól mentesülhet pl. lehetővé válik adott munkakör gyakorlása, tisztség betöltése; de a büntetőjogon belüliek nem esnek e jogintézmény hatálya alá.)

A mentesítés módjai, formái:

MENTESÍTÉS	törvényi	bírósági	kegyelmi
Döntésre jogosult	<i>automatikus</i>	<i>csak kérelemre; bíróság különleges eljárásban</i>	<i>csak kérelemre köztársasági elnök</i>
Elítélti kör	<i>teljes</i>	<i>Btk. által meghatározott</i>	<i>teljes</i>
Feltételrendszer	<i>konkrét büntetés meghatározott idő</i>	<i>meghatározott idő ha arra érdemes</i>	-